

DOLOŽKA VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU S CELOŠTÁTNYM DOSAHOM NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

vypracovaná podľa prílohy č. 7 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre strategický dokument

Architektonická politika Slovenska

I. Základné údaje o strategickom dokumente

1. Hlavné ciele

Hlavné Ciele Architektonickej politiky Slovenska sú:

- a) sformulovanie konkrétnych požiadaviek na kvalitu rozvoja sídel a realizáciu stavieb a určenie spôsobu, akým ju možno dosiahnuť,
- b) prepojenie územného plánovania na strategický regionálny rozvoj a harmonizácia ich vzájomných vplyvov,
- c) zlepšenie postavenia profesie architekta, urbanistu a odborníka na infraštruktúru, navrhovanie, projektovanie a zhotovovanie stavieb,
- d) zvýšenie povedomia o význame architektúry, urbanizmu a stavebnej kultúry pre kvalitu života a budovanie vzťahu k vystavanému prostrediu.

Architektonická politika Slovenska (ďalej len „dokument“) je rozpracovaná cez prioritné témy, ktoré si stanovujú 25 cieľov a 61 opatrení na ich naplnenie, pričom ide o tieto nasledovné témy:

1. Sídla a krajina

- 1.1. Krajina (opatrení 8)
- 1.2. Sídla (opatrení 6)
- 1.3. Environmentálna a sociálna odolnosť (opatrení 6)

2. Budovy a miesta

- 2.1 Kvalita stavieb (opatrení 6)
- 2.2 Verejný priestor (opatrení 4)
- 2.3 Bývanie (opatrení 4)
- 2.4 Kultúrne dedičstvo (opatrení 6)

3. Spoločnosť a architektúra

- 3.1 Postavenie architektúry (opatrení 6)
- 3.2 Vzdelávanie (opatrení 5)
- 3.3 Spoločenská osвета (opatrení 4)

4. Výskum a inovácie (opatrení 6)

Stanovisko Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 12377/2025-11.1, 64864/2025 zo dňa 14. 11. 2025 pomenovalo hlavné ciele v kapitole II., časť 3 nasledovne:

- zvyšovanie kvality života prostredníctvom kvalitne zastavaného územia a vysokého štandardu životného prostredia,
- podporu udržateľného rozvoja a kultúrnej identity,
- lepšie plánovanie a realizáciu výstavby s dôrazom na kvalitu prostredia, energetickú efektívnosť, prístupnosť, kultúrne hodnoty a architektonický rozvoj,
- podporu regenerácie, predĺženia životnosti existujúceho fondu, kvalitnú novú výstavbu a verejný priestor,
- podporu bývania, klimatickej adaptácie, zelenej infraštruktúry, kvality ulíc a mobility,
- zlepšenie legislatívnych, odborných, vzdelávacích a inovačných podmienok pre architektúru a urbanizmus.

2. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Dokument nadväzuje najmä na:

- Metodiku a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií,
- Medzinárodné dokumenty za oblasť architektúry a urbanizmu, najmä Davoská deklarácia (2018), Nová Lipská charta (2020), Barcelona Declaration of the European Ministers of Culture (2023)
- Národné stratégie najmä Stratégiu kultúry a kreatívneho priemyslu 2030, Envirostratégia 2030, Stratégia adaptácie SR na zmenu klímy, Strategický plán SPP 2023–2027, Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov
- Relevanciu k plánom regionálneho a územného rozvoja,
- Súlad so strategickými dokumentmi v oblastiach kultúry, životného prostredia a regionálneho rozvoja.

II. Opis priebehu prípravy a posudzovania

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a posudzovania

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie prebiehalo v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v nasledovných krokoch:

- oznámenie o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom bolo zverejnené dňa 01. 04. 2025,
- rozsah hodnotenia strategického dokumentu s celoštátnym dosahom bol zverejnený dňa 30. 04. 2025,
- správa o hodnotení strategického dokumentu s celoštátnym dosahom bola zverejnená dňa 04. 07. 2025,
- verejné prerokovanie sa konalo na Miestnom úrade Bratislava - Ružinov, Mierová 21, 827 05 Bratislava dňa 15. 07. 2025 o 15.00 hod.,
- odborný posudok bol predložený dňa 28. 10. 2025,
- záverečné Stanovisko Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky bolo vydané dňa 14. 11. 2025.

2. Stanoviská predložené k správe o hodnotení strategického dokumentu na vládnej úrovni a ich vyhodnotenie

Dokument uvádza stanoviská samosprávnych krajov, ministerstiev a ďalších orgánov.

Väčšina stanovísk:

- bola vzatá na vedomie,
- viaceré pripomienky boli akceptované a zapracované (napr. potreba špecifikácie opatrení, doplnenia údajov, dopracovania kapitol),
- niektoré pripomienky neboli akceptované – najmä ak presahovali rámec strategického dokumentu alebo sa týkali projektových detailov.

3. Informácia o verejnom prerokovaní a jeho závery

Verejné prerokovanie sa uskutočnilo dňa 15. 07. 2025.

Závery:

- nezaznamenali sa zásadné pripomienky odporujúce dokumentu,
- podporil sa význam klimateckej adaptácie, verejných priestorov, zelenej infraštruktúry a kvality architektúry,
- prítomní otvorili diskusiu o spresnení niektorých opatrení a monitoringu.

4. Stanovisko ministerstva a jeho vyhodnotenie

Stanovisko Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky:

- odporučilo dopracovať niektoré časti, špecifikovať opatrenia a zosúladiť dokument s environmentálnymi cieľmi,
- pripomienky boli vo veľkej miere akceptované a zapracované, neakceptované boli tie, ktoré presahovali rámec strategického dokumentu alebo sa týkali projektovej roviny.

5. Rámcový prehľad uplatnených pripomienok

Akceptované pripomienky – najmä tie, ktoré sa týkali:

- doplnenia údajov,
- zosúladenia pojmov a legislatívnych požiadaviek,
- špecifikácií týkajúcich sa urbanizmu, kultúrneho dedičstva, plánovania a zelených prvkov.

Neakceptované pripomienky – najmä:

- návrhy presahujúce rámec dokumentu,
- projektové alebo lokálne požiadavky,
- pripomienky mimo pôsobnosti dokumentu.

III. Zhrnutie hodnotenia vplyvov strategického dokumentu na vládnej úrovni

1. Vplyv na zložky životného prostredia

Dokument má prevažne **pozitívne až výrazne pozitívne** vplyvy:

- ochrana pôdy a obmedzenie záberov,
- podpora zelenej infraštruktúry,
- zlepšenie kvality ovzdušia a adaptácie na klimatické zmeny,
- zvyšovanie energetickej efektívnosti budov,
- podpora ochrany prírody a krajiny.

2. Vplyv na zdravie obyvateľov

Pozitívne vplyvy:

- zlepšenie kvality prostredia, mestského mikroklimu a verejných priestorov,
- podpora aktívnej mobility,
- zlepšenie životných podmienok v sídlach.

3. Vplyv na chránené územia

Dokument:

- nepredpokladá významné negatívne vplyvy,
- podporuje ochranu prírody a environmentálne postupy,
- je v súlade s ochranou území Natura 2000,
- predpokladá sekundárne pozitívne účinky (zelené strechy, adaptácia, podpora biodiverzity).

4. Vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice

- strategický dokument nevytvára aktivity s cezhranične negatívnymi dopadmi,
- významné transhraničné vplyvy sa nepredpokladajú.

IV. Závery

1. Výsledok procesu posudzovania

Dokument **je odporúčaný** na prijatie.

2. Odporúčaný variant

Odporúčaný je **navrhovaný (realizačný) variant**, ktorý bol vyhodnotený ako najvhodnejší a najpozitívnejší.

3. Odôvodnenie bodov 1 a 2

- variant prináša najväčšie environmentálne, sociálne, kultúrne a ekonomické prínosy,
- podporuje adaptáciu na klimatickú zmenu, kvalitu života a udržateľný rozvoj,
- neobsahuje významné negatívne vplyvy,

- je realisticky uskutočniteľný.

4. Sumarizujúce vyhlásenie

Proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom Architektonická politika Slovenska na životné prostredie bol vedený tak, aby environmentálne aspekty tvorili integrálnu súčasť všetkých jeho častí. Dokument od svojho návrhu preukázateľne pracuje s princípmi ochrany prírodných zdrojov, adaptácie na klimatickú zmenu, kvality životného prostredia, šetrného využívania pôdy, podpory zelenej infraštruktúry, energetickej efektívnosti a tvorby udržateľného a zdravého zastavaného prostredia. Tieto aspekty sú zakomponované do cieľov týkajúcich sa budov, verejných priestorov, mobility, krajiny, mestského plánovania, regenerácie území, ako aj do opatrení na zlepšenie kvality architektúry a urbanizmu. Dokument tak zohľadňuje environmentálne hodnoty v horizontoch krátkodobého, strednodobého aj dlhodobého rozvoja.

Správa o hodnotení strategického dokumentu bola detailne spracovaná a jej závery boli zohľadnené v prepracovaní jednotlivých kapitol dokumentu. Na základe výsledkov hodnotenia vplyvov na životné prostredie boli posilnené najmä oblasti týkajúce sa klimatickej adaptácie, energetickej efektívnosti, regenerácie existujúcej zástavby, ochrany pôdy, verejného priestoru, zelenej infraštruktúry a metodologickej podpory environmentálne udržateľného plánovania. Hodnotenie jasne identifikovalo pozitívne vplyvy dokumentu na životné prostredie, zdravie obyvateľov a kvalitu krajiny, čo viedlo k odporúčeniu realizácie navrhovaného variantu. Žiadne podstatné negatívne environmentálne riziká neboli identifikované.

Stanoviská verejnosti, samosprávnych krajov, ministerstiev a ostatných orgánov štátnej správy, zaslané počas procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, boli vyhodnotené individuálne. Podstatné pripomienky týkajúce sa zosúladenia s legislatívou, doplnenia metodických rámcov, špecifikácie environmentálnych dopadov či potreby dopracovania konkrétnych tém (napr. kultúrne dedičstvo, krajinné plánovanie, verejné priestory, udržateľná mobilita) boli akceptované a premietnuté do textu strategického dokumentu. Neakceptované boli len tie pripomienky, ktoré presahovali rámec dokumentu, mali charakter projektových požiadaviek, alebo sa týkali oblastí mimo kompetencie dokumentu.

Konzultácie vykonané počas celého procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie (vrátane verejného prerokovania dňa 15. 07. 2025) prispeli k objasneniu potreby zosúladiť dokument s aktuálnymi výzvami (klimatická adaptácia, urbanizácia, kvalita verejného priestoru, udržateľné stavebné postupy) a následne potvrdili jeho environmentálny prínos. Diskusia priniesla návrhy na doplnenie monitorovacích mechanizmov, posilnenie kultúrneho dedičstva ako environmentálne významného prvku a potrebu metodických nástrojov, ktoré uľahčia implementáciu dokumentu v praxi. Tieto podnety sa odrazili v dopracovaných častiach dokumentu.

Výber schváleného variantu bol výsledkom porovnania nulového a navrhovaného variantu, pričom navrhovaný variant bol vyhodnotený ako environmentálne, ekonomicky aj sociálne najvýhodnejší. Realizačný variant prináša pozitívne dopady na klimatickú odolnosť, ochranu pôdy, kvalitu prostredia, regionálny rozvoj, zdravie obyvateľov, kultúrne dedičstvo a udržateľnú mobilitu. V nulovom variante by naopak pretrvávali existujúce environmentálne záťaž, neefektívne využívanie územia, nízka odolnosť voči klimatickým zmenám a pokračovanie urbanizačných problémov. Odporúčany variant teda predstavuje riešenie, ktoré najlepšie reaguje na súčasné aj budúce environmentálne výzvy.

V dokumente je navrhnutý aj rámec monitoringu. Ten počíta s dlhodobým sledovaním dopadov dokumentu na životné prostredie, kvalitu zastavaného prostredia, dopady na pôdu, klímu, mobilitu a verejné priestory, ako aj s monitorovaním účinnosti jednotlivých opatrení. Monitorovanie bude prebiehať prostredníctvom ukazovateľov, ktoré umožnia vyhodnocovať stav urbanizovaného prostredia, kvalitu architektúry, krajinné vzťahy, energetickú efektívnosť budov a trendy v rozvoji zelenej infraštruktúry. Zámerom je vytvoriť jednotný systém

monitoringu podporený digitálnymi nástrojmi a databázami, ktorý umožní priebežné vyhodnocovanie a prispôsobovanie opatrení podľa výsledkov.

Na základe všetkých týchto skutočností možno konštatovať, že environmentálne aspekty boli do dokumentu začlenené komplexne, správa o hodnotení a pripomienky verejnosti boli zohľadnené v relevantnom rozsahu a výsledný variant predstavuje najudržateľnejšie riešenie z dostupných možností, podporené jasným systémom monitoringu a následného vyhodnocovania.